

ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ А.С. МАКАРЕНКА В ГАЛУЗІ АДАПТИВНОГО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Необхідність створення оптимальних умов для життєдіяльності осіб з обмеженими можливостями, особливо дітей, які потребують відновлення втраченого контакту з довкіллям, корекції та наступної психолого-педагогічної реабілітації, трудової адаптації та інтеграції у соціум, належить до першочергових державних завдань. Використання педагогічних ідей відомих педагогів, одним з яких є А.С. Макаренко, з теорії та практики виховної роботи залишаються актуальними і є передумовою до подальшого розвитку сучасної корекційної освіти.

У вирішенні проблем корекції, реабілітації та соціальної адаптації дітей з обмеженими можливостями важливу роль в умовах сьогодення відіграють засоби адаптивного фізичного виховання, які спрямовані на корекцію рухових порушень і підвищення фізичної підготовленості учнів спеціальних шкіл до оптимального рівня [1].

Багато уваги А.С. Макаренко приділяв питанням фізичного й естетичного виховання дітей і молоді. Він наполягав на тому, що кожен день повинен починатися ранковою зарядкою на свіжому повітрі, пропонував дітям займатися різними видами спорту: лижі, ковзани, футбол, спортивна та художня гімнастика та ін. Найбільш ефективним засобом фізичного виховання А.С. Макаренко вважав гру, він сам спрямовував роботу з розробки та впровадження ігор, які постійно змінювалися. Велике значення він приділяв туристичним походам — це сприяло зміцненню здоров'я, фізичному розвитку

дітей, наполягав, що на першому місці повинне стояти завдання – виховати здорове покоління [3].

Головними завданнями впровадження введення нових форм фізичного виховання в галузі корекційної освіти мають бути системність формування компенсаторних процесів у осіб з обмеженими можливостями, стабільність їх розвитку, розкриття ролі сенситивних періодів розвитку тієї чи іншої функції у процесі компенсації дефекту і, нарешті, показ великої ролі різних форм практичної діяльності як умов подолання впливу дефекту на фізичний, психічний та соціальний розвиток осіб з обмеженими можливостями [1].

Мета адаптивного фізичного виховання полягає у створенні оптимальних умов для досягнення особистісної соціальної зрілості, розвитку здібностей, потрібних як самій особі, так і суспільству, здобуття освіти, забезпечення соціальної активності, які уможлиблюють нормальне життя в соціумі.

Корекційно-виховна робота, яка проводиться в рамках процесу адаптивного фізичного виховання, має як загальну, так і спеціальну спрямованість і являє собою комплекс засобів, методів, форм педагогічного впливу, які сприяють подоланню, послабленню та ліквідації рухових порушень, а також всебічному гармонійному розвитку особистості дітей з порушеннями у розвитку засобами фізичного виховання [2].

А.С. Макаренко доводив, що праця без напруження, без громадської й колективної турботи є мало відчутною у справі виховання нових мотивацій поведінки. Така праця швидко й легко стає автономною механічною дією і відбивається на психіці не конструктивно. Вона, на думку педагога, завершується малим розвитком та презирством до навчання і цілковитою відсутністю планів та перспектив на майбутнє [3].

Тому формування позитивного мотиваційного відношення до праці через активізацію розвитку рухової сфери осіб з обмеженими можливостями посідає одне з провідних місць в процесі корекційно-виховної роботи з особами різних нозологій.

Сукупність взаємопов'язаних аспектів адаптивного фізичного виховання (навчання, розвиток і корекція) визначає його сутність і специфічні педагогічні функції: навчально-пізнавальну, корекційну, професійно-підготовчу, виховну та соціальні (соціалізуючу, інтегративну, комунікативну).

А.С. Макаренко наполягав на поєднанні фізичного виховання з естетичним, що проявлялося перш за все в елементах воєнізації і символіки (сигнали, рапорти та ін.), у ритуальних заходах і діях. Сильним засобом естетичного виховання він вважав хор, оркестр, театр, кіно, клубну роботу, читання художньої літератури, заняття образотворчим мистецтвом. Застосування засобів адаптивного фізичного виховання дає можливість розширити коло засобів відновлення рухових функцій дітей з обмеженими можливостями, що сприятиме зміцненню функціональних систем організму, зростанню інтересу до систематичних занять фізичними вправами, забезпеченню повноцінної участі у житті суспільства.

Використання педагогічних ідей А.С. Макаренка в галузі адаптивного фізичного виховання, суть яких полягає в тому, що вони чинять глибокий вплив на особистісні якості людини, розвиваючи її фізично та духовно, дає можливість покращити процес розвитку рухової сфери осіб з обмеженими можливостями шляхом подолання недоліків фізичного розвитку і порушень моторики даних осіб, що сприятиме компенсації інтелектуальних і психічних функцій та їх подальшій соціальній реабілітації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Евсеев С. П. Адаптивная физическая культура: учеб. пособие для высш. и сред. проф. учебн. завед. / С. П. Евсеев, Л. В. Шапкова. – М. : Советский спорт, 2000. – 239 с.
2. Колишкін О. В. Адаптивне фізичне виховання слабочуючих учнів спеціальної школи: наук. видання / О.В. Колишкін. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2003. – 156 с.
3. Макаренко А. С. Коллектив и воспитание личности / А. С. Макаренко. – М. : Издательство „Педагогика”, 1972. – 336 с.